

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Кафедра клінічної фармакології**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF
CLINICAL PHARMACOLOGY AND CLINICAL PHARMACY)**

**Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю
28 жовтня 2025 року
м. Харків**

**Харків
НФаУ
2025**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

28 жовтня 2025 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2025

УДК 615.1:615.03

А 43

Редакційна колегія та оргкомітет: проф. Кухтенко О. С. (голова), проф. Кузнєцова В. Ю. (співголова), доц. Суріков О. О. (керівник секції), доц. Артюх Т. О. (керівник секції), проф. Бутко Я. О. (керівник секції), проф. Міщенко О. Я. (керівник секції, відповідальний секретар), проф. Ткачова О. В. (керівник секції), проф. Бондарєв Є. В. (керівник секції), доц. Файзуллін О. В. (керівник секції), доц. Халєєва О. Л. (керівник секції), доц. Березняков А. В. (керівник секції), проф. Риженко І. М., проф. Кіреєв І. В., проф. Подольський І. М., доц. Козар В. В., доц. Шаповалова О. В., асист. Тимченко Ю. В., асист. Андріяненков О. В., асист. Кузенков Р. В.

Регістраційне посвідчення в Укр ІНТЕІ № 327 від 14 березня 2025 р.

Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації (Topical issues of clinical pharmacology and clinical pharmacy): матеріали наук.-практ. Internet-конф. з міжнар. участю (28 жовт. 2025 р., м. Харків) / редкол. : О. Я. Міщенко, Я. О. Бутко, Є. В. Бондарєв та ін. – Харків : НФаУ, 2025. – 385 с.

У збірнику опубліковані матеріали науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації». У матеріалах конференції висвітлено клініко-фармакологічні доказові аспекти застосування лікарських засобів, зокрема у сфері підтримання ментального здоров'я; актуальні питання діяльності клінічного фармацевта у закладах охорони здоров'я та адміністрування антимікробних препаратів як мультидисциплінарного підходу протидії антибіотикорезистентності; питання безпеки фармакотерапії та системи фармаконагляду; роль інформаційних технологій в клінічній фармакології та клінічній фармації; організаційно-управлінські підходи забезпечення раціонального застосування лікарських засобів; оцінка технологій охорони здоров'я, фармакоекономічні дослідження та формулярна система як складові забезпечення раціональної фармакотерапії.

Наведено технологічні аспекти розробки, впровадження та використання лікарських засобів; доклінічні та клінічні дослідження лікарських засобів.

Розглянуто сучасні методичні аспекти викладання клінічної фармакології та клінічної фармації в Україні та світі.

Видання представляє інтерес для наукових, педагогічних та практичних фармацевтичних та медичних працівників.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність інформації відповідальність несуть автори.

УДК 615.1:615.03

© НФаУ, 2025

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МАЗЕЙ З КВЕРЦЕТИНОМ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ДЕРМАТИТІВ

Єрмоленко Т.І., Шаповал О.М.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра фармакології та медичної рецептури

kaf.1med.farmakologii@kntu.edu.ua

Вступ. Сучасні дані свідчать про високу поширеність захворювань та пошкоджень шкіри серед населення світу. Згідно з результатами епідеміологічних досліджень, 47,9% дорослого населення Європи (віком понад 18 років) протягом останнього року мали щонайменше одне дерматологічне захворювання. В одному великому європейському дослідженні, опублікованому у 2022 р. вченими на чолі з Richard M. A., показано, що серед осіб віком ≥ 18 років у 27 країнах (загалом 44 689 респондентів) частка тих, хто повідомив про хоча б одне дерматологічне захворювання протягом останніх 12 місяців, становила 43.35 %. Найбільш розповсюдженими серед них є мікози (9,07%), атопічний дерматит (5,34%), алопеція (5,22%) та акне (5,49%). Одним із основних напрямів консервативної терапії дерматологічних патологій та травматичних ушкоджень шкіри є застосування лікарських засобів місцевої дії у формі мазей, кремів, гелів, бальзамів тощо. Такі препарати сприяють покращенню мікроциркуляції, відновленню трофіки тканин, нормалізації метаболічних процесів та стимуляції репарації у пошкоджених ділянках шкіри. Доведено, що в патогенезі численних захворювань органів і систем, зокрема шкіри, важливу роль відіграє оксидативний стрес. Оксидативний стрес розглядається як одна з ключових ланок патогенезу дерматитів різного генезу, включаючи атопічний, алергічний та контактний. Його розвиток зумовлений дисбалансом між надмірним утворенням активних форм кисню (АФК) та недостатністю антиоксидантних систем організму, що призводить до окисного пошкодження клітинних структур шкіри, активації запальних процесів і порушення бар'єрної функції епідермісу (Kobayashi et al., 2020). З огляду на це, у комплексній терапії дерматологічних патологій доцільним є використання лікарських засобів, які містять компоненти з антиоксидантною активністю, серед яких особливу увагу привертає кверцетин.

Мета. Зважаючи на вищевикладене метою даної роботи є теоретичне обґрунтування застосування мазей з кверцетином для лікування дерматитів.

Матеріали та методи. Для досягнення мети проведений аналіз наукових літературних й електронних джерел інформації на платформах Googl Scholar, NCBI TA PUBMED щодо ролі оксидативного стресу в патогенезі дерматитів та можливості лікування їх з використанням лікарських засобів, що містять антиоксидант кверцетин. Використовували такі методи дослідження, як аналітичні, логістичні та узагальнення.

Результати. Оксидативний стрес є центральною патогенетичною ланкою у розвитку дерматитів, оскільки поєднує механізми запалення, імунної дисре-

гуляції та структурного пошкодження епідермісу. У нормі клітини шкіри захищені антиоксидантною системою, що включає ферментативні (супероксиддисмутаза, каталаза, глутатіонпероксидаза) та неферментативні (вітаміни С, Е, глутатіон, флавоноїди) компоненти. При дерматитах цей баланс порушується, що призводить до пошкодження клітинних мембран та накопичення АФК і окисного пошкодження ліпідів, білків і ДНК (Didona et al., 2019). Це супроводжується активацією транскрипційних факторів NF-κB та AP-1, які стимулюють експресію прозапальних цитокінів (IL-1β, IL-4, IL-6, TNF-α) (Wang et al., 2021), які підтримують хронічне запалення та ушкодження тканин шкіри. З огляду на патогенетичну роль оксидативного стресу, перспективним напрямом терапії дерматитів є використання антиоксидантних засобів. Природні антиоксиданти (вітаміни Е, С, кверцетин, поліфеноли, коензим Q10, N-ацетилцистеїн) зменшують інтенсивність запалення, нормалізують бар'єрні властивості шкіри та покращують репаративні процеси (Kim et al., 2020). Його корекція шляхом застосування антиоксидантів, зокрема кверцетину, розглядається як ефективний патогенетичний підхід до лікування та профілактики рецидивів дерматологічних захворювань.

Кверцетин (3,3',4',5,7-пентагідроксифлавонол) - природний поліфенольний флавоноїд, що проявляє антиоксидантні, протизапальні, антигістамінні та мембраностабілізуючі властивості (Li et al., 2020). Його біологічна активність зумовлена здатністю нейтралізувати вільні радикали, інгібувати ферменти ліпо- та циклооксигеназного шляхів метаболізму арахідонової кислоти, а також пригнічувати активацію ядерного фактора NF-κB — ключового регулятора експресії прозапальних цитокінів (Boots et al., 2008; Russo et al., 2012).

Топічне застосування кверцетину має чітке патогенетичне підґрунтя у терапії дерматитів. Доведено, що при місцевому застосуванні кверцетин нормалізує активність антиоксидантних ферментів (супероксиддисмутази, каталази, глутатіонпероксидази), інгібує дегрануляцію тучних клітин і вивільнення гістаміну, що сприяє зниженню свербіжності та гіперемії (Middleton et al., 2000). Експериментальні дослідження підтверджують, що топічне застосування кверцетину зменшує інфільтрацію шкіри лімфоцитами та еозинофілами, знижує рівень малонового діальдегіду — маркера ліпідної пероксидації, а також підвищує експресію антиоксидантних генів (Nrf2, HO-1) (Kim et al., 2019). Клінічні спостереження демонструють, що використання кверцетину сприяє зменшенню еритеми, свербіжності та лущення при atopічному та контактному дерматитах (Zhao et al., 2020).

Висновки. Отже, створення, фармакологічне вивчення та впровадження в медичну практику мазей із кверцетином у лікуванні дерматитів є науково обґрунтованим, оскільки їх дія спрямована на корекцію ключових патогенетичних механізмів – оксидативного стресу, запалення та судинних порушень. Природне походження, висока біосумісність і широкий спектр фармакологічної активності кверцетину роблять його перспективним компонентом сучасних топічних засобів у дерматологічній практиці.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. КЛІНІКО-ФАРМАКОЛОГІЧНІ ДОКАЗОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЗОКРЕМА У СФЕРІ ПІДТРИМАННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я.....	3
Білоусова Н.А. ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО ЛІКУВАННЯ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ІХС З КОМОРБІДНИМИ СТАНАМИ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ СТАТІ, ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.....	4
Вознюк Л.А. ВПЛИВ АНТИГІПЕРТЕНЗИВНИХ ПРЕПАРАТІВ НА СТРУКТУРУ МІО- КАРДА ЛІВОГО ШЛУНОЧКА У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ.....	6
Дуюн І.Ф. ПОРУШЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	7
Нефьодов О.О., Сахарова Т.С. ДО ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЗАСТОСУВАННЯ ОТС-ІМУНОМОДУЛЯТОРІВ У МЕЖАХ ВІДПОВІДАЛЬНОГО САМОЛІКУВАННЯ	9
Добош В.Д. ДОКАЗОВА БАЗА ЕФЕКТИВНОСТІ МАГНІЄВИХ ПРЕПАРАТІВ У ПІДТРИМЦІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я	11
Shchokina Kateryna THERAPY FOR NICOTINE DEPENDENCE	12
Melenevych A., Verkhovodova Y., Kuropiatnyk O. PROBIOTICS IN REDUCING CARDIOVASCULAR RISK FACTORS: A SCOPING REVIEW	14
Монаєнко В.Р., Пінський Л.Л., Овчаренко М.О., Щукін Д.В. КЛІНІКО-ФАРМАКОЛОГІЧНА СУМІСНІСТЬ МЕТАДОНУ ТА ПРЯМИХ ПРОТИВІРУСНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЕЛІМІНАЦІЇ HBV ТА HCV ВІРУСІВ	16

Tsyvunin V.V., Shtrygol' S.Yu. EXPERIMENTAL JUSTIFICATION OF THE USE OF "NON-ANTIEPILEPTIC" DRUGS IN COMPLEX PHARMACOTHERAPY OF REFRACTORY EPILEPSY	282
Хома Р.Є., Еберле Л.В., Страшнова І.В., Карич А.М., Гельмбольдт В.В. ВПЛИВ N-ЗАМІСНИКІВ НА АНТИМІКРОБНУ АКТИВНІСТЬ АМІНОМЕТАНСУЛЬФОНАТУ НАТРИЮ	283
Хома Р.Є., Еберле Л.В., Страшнова І.В., Кононченко А.Р., Водзінський С.В. ОЦІНКА АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОДУКТІВ ВЗАЄМОДІЇ МОНОЕТАНОЛАМІНУ ІЗ N-АЛКІЛПОХІДНИМИ АМІНОМЕТАНСУЛЬФОНОВОЇ КИСЛОТИ	285
Єрмоленко Т.І., Шаповал О.М. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МАЗЕЙ З КВЕРЦЕТИНОМ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ДЕРМАТИТИВ	286
Драпак Я.М., Піняжко О.Р., Матійчук Ю.Є., Іванків О.Л., Драпак І.В., Зіменковський Б.С. ВИВЧЕННЯ ПРОТИЗАПАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ 2,5-ДИМЕТИЛ-N-[5- (4-ХЛОРОБЕНЗИЛ)-1,3-ТІАЗОЛ-2-ІЛ]ФУРАН-3-КАРБОКСАМІДУ	288
Матвеевко М. С., Гладких Ф. В., Лядова Т. І., Чиж М.О. МУЛЬТИМОДАЛЬНА МОДУЛЯЦІЯ АНАЛЬГЕТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ПАРАЦЕТАМОЛУ: ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ГАБАПЕНТИНУ, ПРЕГАБАЛІНУ, АМІТРИПТИЛІНУ ГІДРОХЛОРИДУ, КЕТАМІНУ ГІДРОХЛОРИДУ ТА ДЕКСМЕДЕТОМІДИНУ ГІДРОХЛОРИДУ У МОДЕЛІ «ОЦТОВИХ КОРЧІВ» У МИШЕЙ	289
Студент В. О., Гладких Ф. В., Лядова Т. І., БІЛКОВИЙ ПРОФІЛЬ ПЛАЗМИ ЯК МІШЕНЬ ТЕРАПІЇ НІМЕСУЛІДНОЇ ГЕПАТОПАТІЇ: ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ БЕЗКЛІТИННИХ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ	297
Білик Я.О., Стравський Я.С., Олещук О.М., Федонюк Л.Я. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИПРОБУВАННЯ ДІЇ ІНСЕКТИЦИДІВ У БОРОТБІ З ІКСОДОВИМИ КЛІЩАМИ	305

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

28 жовтня 2025 року
м. Харків

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 14,25. Тираж 100 пр. Зам. № 1121/10-24.

Національний фармацевтичний університет
вул. Григорія Сковороди, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2480000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail: bookfabrik@mail.ua